

Motion till riksdagen 2023/24:482

av Aron Emilsson m.fl. (SD)

Säkerhetspolitik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det nordiska försvarssamarbetet och särskilt samarbetet med Finland ska fördjupas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige efter förmåga aktivt ska kunna delta i insatser inom ramen för Nato, FN och OSSE och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att ytterligare skärpa EU:s sanktioner mot Ryssland, i synnerhet mot produkter som kan användas för militära ändamål och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att aktivt visa sitt stöd för självständiga länder som av Ryssland anses tillhöra dess intressesfär samt verka för att minska risken för att en sådan sfär utvidgas i Sveriges närhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att internationella nedrustningsavtal som gynnar auktoritära stater och missgynnar demokratiska stater inte bör stödjas av Sverige och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uttala att man inte erkänner Belarus nuvarande regering och verka för att få till stånd en blockering av tillträdet till Belarus SDR-konto för Aleksandr Lukasjenko och hans regim genom att frysa medlen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ha en egen krigsmaterielindustri och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om småföretagande inom krigsmaterielindustrin och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att artikel 346 i EU:s funktionsfördrag om skyddandet av inhemska försvarsindustrier ska respekteras och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige tydligt ska ta avstånd från och motverka all internationell terrorism och extremism och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att internationell samverkan för att motverka terrorism ska stödjas och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att internationell samverkan för att motverka resor i syfte att delta i terrorism eller terrorträning ska stödjas och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försvarsmakten och ordningsmakten ska ges i uppdrag att genomföra det som krävs i form av samövning och samordning för att Försvarsmakten ska kunna leverera ett snabbt och effektivt stöd till ordningsmakten vid ett storskaligt terrorangrepp, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga lagar om Försvarsmaktens stöd till ordningsmakten bör ändras så att Försvarsmakten ges laga stöd att assistera polisen i upprätthållandet av lag och ordning vid extraordinära situationer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att föreslå lagstiftning för att utestänga företag med kopplingar till icke-demokratiska regimers underrättelsetjänster från att leverera kritisk infrastruktur och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att initiativ bör tas för att i samverkan med Sveriges grannländer påverka främst Ryssland och Belarus för att öka säkerheten gällande olika tillämpningar av kärnteknik och tillkännager detta för regeringen.

Försvarssamarbete

Den svenska militära alliansfriheten har historiskt tjänat landet väl sedan den infördes 1814. Sedan 1990-talet har den svenska säkerhetspolitiken förändrats, bl.a. EU-medlemskapet och den solidariska säkerhetspolitiken har inneburit kraftiga förändringar. Sedan 2007 har det säkerhetspolitiska läget försämrats för Sverige i och med Rysslands upprustning och anfallskrig mot Georgien 2008 och Ukraina 2014. 2022 genomförde Ryssland ett storskaligt anfall mot Ukraina, vilket ledde till att Finland tillsammans med Sverige beslutade om att söka Natomedlemskap. Säkerhetspolitiken behöver anpassas efter omvärldsutvecklingen och hotbilden mot Sverige. Sverigedemokraterna ser att det nordiska samarbetet i Nato behöver vidareutvecklas och att det finns ett särskilt behov av att utveckla samarbetet med Finland, främst kopplat till att landet delar en direkt landgräns med Ryssland.

Internationella militära insatser

Sedan FN:s tillkomst har Sverige deltagit i många av organisationens fredsbevarande insatser, allt som allt uppgående till 120 internationella uppdrag i 60 länder. Sverige har

också sedan 1990-talet deltagit i många Natoleda insatser. I samband med att Sverige ansökte till Nato till följd av det säkerhetspolitiska läget finns det anledning att betona behovet av att delta i Natoleda insatser både av politiska och militära skäl.

Sverige bör efter förmåga, när vi finner starka motiv därtill, aktivt delta i insatser inom ramen för Nato, FN och Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), samt verka för att stärka dessa organisationers kapacitet. Det är också av vikt att insatserna har tydliga mål och en genomtänkt strategi för att insatsen ska kunna bidra till fred och stabilitet. Internationella insatser får dock inte leda till att vårt eget lands fortbestånd sätts på spel.

Sveriges relationer med Ryssland och Belarus

Utvecklingen i Ryssland har sedan Vladimir Putins tillträde som president gått i en demokratiskt mycket negativ och auktoritär riktning. Landet har invaderat Georgien 2008 och Ukraina 2014 samt bedrivit ett hybridkrig mot Västeuropa och även Sverige under flera år. I december 2021 presenterade Ryssland långtgående krav på en ny säkerhetsordning som innebar att Sverige inte självständigt skulle kunna bedriva sin säkerhetspolitik. 2022 genomförde Ryssland en storskalig folkrättsvidrig invasion av Ukraina under hot om insättande av massförstörelsevapen. I Ukraina har Ryssland systematiskt begått folkrättsbrott såsom massakrer och utrensningar av civila samt beskjutning av civila mål. Retoriken gentemot stater i väst har samtidigt trappats upp och hot om insats av massförstörelsevapen har vid flera tillfällen framförts. Samtidigt har organiserad opposition i Ryssland kvästs och många oppositionella och andra grupper, bland annat de som riskerar kallas in till de väpnade styrkorna, har lämnat landet.

Även situationen för hbt+-personer i Ryssland är mycket svår. Hatet mot hbt+-personer har ökat i de djupa folklagren under uppmuntran från regimen, och lagstiftning som försvårar för denna grupp har införts. Särskilt allvarligt är läget för hbt+-personer i Tjetjenien. I juni 2017 inkom det rapporter från Tjetjenien om fall av tortyr, förföljelse och mord på homosexuella, uppgifter som Sveriges utrikesminister senare kunde vidimera. Sedan några år tillbaka har EU sanktioner mot Ryssland. Dessa sanktioner har skärpts avsevärt, men fortfarande exporteras exempelvis varor som kan användas för militära ändamål. Uppföljningen av utförelsen av varor till Ryssland behöver också stärkas så att landet inte kan använda sig av exempelvis bulvanföretag för att skaffa sig avancerad teknologi. Även andra sanktioner gällande import och köp av ryska varor speciellt inom energisektorn behöver skärpas.

Sverigedemokraterna har tidigare vid upprepade tillfällen – i såväl EU-parlamentet som riksdagen – uppmanat Ryssland att lämna Krimhalvön och östra Ukraina. Likaså har Sverigedemokraterna kritiserat Rysslands agerande och inblandning i Georgien (Sydossetien och Abchazien) och Moldavien (Transnistrien). Sverigedemokraterna ser också med oro på den ökande ryska militära övningsaktiviteten på och kring Östersjön. Vi oroas över rapporter om ökad underrättelseverksamhet mot vårt land och om trolig rysk undervattensverksamhet. I synnerhet sprängningen av Nordstreamledningarna under 2022. Sommaren 2017 övade kinesiska och ryska marina förband tillsammans i Östersjön för första gången, vilket tydligt ökar spänningarna i området. Två år senare höll man ytterligare en stor övning i vårt närområde. Det har vid ett flertal tillfällen

också inkommit rapporter om att ryska stridsflygplan flugit med sina transpondrar avstängda, något som kraftigt ökar risken för kollision med civila passagerarflygplan över Östersjön. Vidare har vi sett återkommande kränkningar av svenskt luftrum.

Sverige behöver fortsatt kraftfullt markera mot rysk expansionism oberoende av var den uppträder. Rysslands aggressiva politik behöver motverkas i såväl Ukraina som Baltikum och Östersjön.

Internationella valutafonden (IMF) skapade 1969 särskilda dragningsrätter (SDR), vilket är en internationell reservtillgång. Den kompletterar medlemsländernas officiella reserver. Den 2 augusti 2021 godkände IMF:s styrelse en allmän tilldelning av SDR motsvarande 650 miljarder dollar (cirka 456 miljarder SDR) för att öka den globala likviditeten. Denna största SDR-tilldelning i IMF:s historia (gäller från den 23 augusti 2021) tar itu med det långsiktiga globala behovet av reserver, hjälper till att bygga upp förtroende, främjar motståndskraften och stabiliteten i den globala ekonomin och stödjer likviditetsbegränsade länder i att hantera effekterna av covid-19-pandemin.

En allmän fördelning av SDR måste överensstämja med målet att tillgodose det långsiktiga globala behovet av att komplettera befintliga reservtillgångar. Den måste också få ett brett stöd från medlemmarna i IMF. När beslut tagits fördelas medlen till medlemsländerna i proportion till deras kvotandelar i fonden. Belarus kvot av detta anslag blir nästan en miljard dollar. Detta innebär att Lukasjenkos inhumana och illegitima regim kan få åtkomst till medlen och använda dem för att fortsätta sin terror och repression mot det belarusiska folket. Sedan maj 2021 har National Anti-Crisis Management (NAM) tillsammans med andra belarusiska prodemokratiska krafter och den belarusiska diasporan aktivt kampanjat mot att ge dessa pengar till Lukasjenko genom att få till stånd en blockering av tillträdet till Belarus SDR-konto för Lukasjenko och frysa medlen.

Idag har man fryst medlen för Venezuela, Myanmar och Afghanistan, som nekats tillgång till SDR. Anledningen till detta är att de flesta IMF-länder inte erkänt dessa länders regeringar. För tillfället har Lukasjenkos regim av de flesta ansetts illegitim, men då detta inte är ett juridiskt begrepp tillåter det hans regim att fortsätta fungera, vilket inkluderar att få tillgång till IMF-medel.

Sveriges regering har, genom bland andra statsministern, uttalat att Belarus ledning och president Aleksandr Lukasjenko är illegitim. Däremot har inte regeringen uttalat ett icke-erkännande. Av denna anledning föreslår Sverigedemokraterna att regeringen uttalar att man icke erkänner Belarus nuvarande regering och verkar för att få till stånd en blockering av tillträdet till Belarus SDR-konto för Aleksandr Lukasjenko och hans regim genom att frysa medlen.

Nedrustningsavtal

Ryssland satsar sedan ett antal år på att förnya sina kärnvapen och uppvisar ett nytt förhållningssätt, där de visar upp och hotar med sina vapen som en del av sitt säkerhets- och försvarspolitiska agerande. För Sverige blev detta tydligt redan påsken 2013 när Ryssland simulerade ett kärnvapenanfall mot vårt territorium. Ryssland har under 2022 trappat upp sin kärnvapenretorik och har nu vid flera tillfällen hotat med dessa vapen. Sedan början av 2023 har Ryssland pausat nedrustningsavtalet Nya Start som reglerar USA:s och Rysslands strategiska kärnvapenarsenaler. För Sverige är det också viktigt

att få till stånd andra avtal, såsom avtalet om konventionella styrkor i Europa (CFE), vilket i och med dess flankbestämmelser har haft särskild betydelse för Sverige. Det är viktigt att det sker genom ömsesidig transparens och förtroende. Sverigedemokraterna förespråkar avspänning och nedrustning. Utifrån dagens säkerhetspolitiska läge gäller det att vara pragmatisk och realistisk och därför ser vi det som nödvändigt att åter få med denna aspekt i Sveriges säkerhetspolitiska prioriteringar.

Vapenexport

För att garantera en stabil och god tillgång på krigsmateriel måste Sverige förfoga över en försvarsindustri som på egen hand kan ge ett tillräckligt bidrag till utvecklingen av ny materiel, framförallt genom export. Sådan export måste självfallet regleras. Exportkontrollrådet och Inspektionen för strategiska produkter (ISP) verkar i enlighet med existerande regelverk, som upprättats i bred politisk enighet på såväl nationell som internationell nivå.

Principerna för vapenexport ska baseras på en avvägning mellan Sveriges försvarsindustriella och säkerhetspolitiska intressen å ena sidan och hänsynstaganden till svenska utrikespolitiska mål, situationen för mänskliga rättigheter i mottagarlandet och risken för anfallskrig eller att vapen används mot den egna befolkningen å den andra. Sverigedemokraterna stödjer dessa principer.

Sverige framstår i internationell jämförelse som väl kapabelt i detta avseende, vilket är något som främjar vårt rykte och som vi kan förbättra ytterligare. Vidare finns EU:s gemensamma ställningstagande om principerna för vapenexport samt de åtta kriterier som ska beaktas innan beslut om krigsmaterielexport fattas. Dessa kriterier anser Sverigedemokraterna ska följas. Sveriges handlingsfrihet eller möjlighet att upprätthålla och utveckla en inhemsk dynamisk försvarsindustri får emellertid aldrig inskränkas. Därför måste Sveriges och de övriga medlemsstaternas möjlighet att tillämpa artikel 346 i EU:s funktionsfördrag om skyddandet av inhemska försvarsindustrier respekteras. Småföretagande inom krigsmaterielområdet bör särskilt värnas eftersom det omfattande regelverket kan bli tungt för ett litet företag som verkar inom detta område.

Nya företag inom krigsmaterielområdet är mycket viktigt för Sverige eftersom det ofta handlar om ny högteknologi av vikt för Sveriges samlade försvarsförmåga. Regeringen bör utreda hur det offentliga i högre grad kan stötta småföretagande inom detta område.

Terrorism och subversiv kriminell aktivitet

På senare år har den internationella terrorismen utvecklats till ett högst påtagligt och allvarligt fenomen. Under sommaren 2023 höjde SÄPO terrorhotnivån från tre till fyra på en femgradig skala och Sverige är i dagsläget ett prioriterat mål.

Tidöpartierna och den nya regeringen har gemensamt sjuösatt ett långsiktigt arbete för att stärka Sveriges motståndskraft och säkerhet.

Sverigedemokraterna anser också att Sverige i sin utrikespolitik ska låta det vara ett överordnat mål att skydda och försvara dem som riskerar att falla offer för terrorism och extremism.

I ett läge där flera terroristattacker har genomförts på olika håll i Europa, och där allt fler individer tragiskt nog väljer att stödja terrorism genom aktiviteter i eller utanför Europa, så krävs internationell samverkan för att effektivt bemöta detta hot. Detta är viktigt ur flera perspektiv – dels för att inte ytterligare destabilisera regioner som är särskilt hårt drabbade, såsom Syrien och Irak, dels för att lindra det mänskliga lidandet där, och dels för att värna säkerheten i Europa och förhindra ytterligare radikalisering och risk för nya terrorbrott.

Sverigedemokraterna välkomnar de initiativ som tagits av bland annat EU och Europarådet för att motverka rekryteringen av så kallade ”foreign fighters” men anser dem klart otillräckliga. Den fria rörligheten inom EU försvårar också möjligheten att stoppa terrorister så vi vill därför framhålla vikten av politisk och polisiär samverkan mellan länder. Vi vill se ett återupprättande av effektiva gränskontroller. Det är viktigt att varje land också tar sitt eget ansvar och genomför nödvändiga lagändringar för att stoppa terrorism och terrorresor. Sverigedemokraterna välkomnar att FN genom olika instrument engagerar sig i kampen mot terrorismen. Exempelvis konventionen om motverkande av bombattacker från 1997 och resolutionen om stävande av terrorresor från 2014 är viktiga dokument som alla stater bör ratificera och följa.

Sverigedemokraterna ser tyvärr med oro på att det i dagsläget kan ifrågasättas huruvida Sveriges lagstiftning lever upp till vad det internationella samfundet efterfrågar och därför kommer vi att arbeta för en modern och effektiv antiterrorpolicy i linje med FN:s resolutioner och internationella avtal. Enligt svenska lagar och föreskrifter har Försvarsmakten idag, efter förfrågan från ordningsmakten, rätt att understödja den till exempel vid ett omfattande eller närstående terrorangrepp. Eftersom vi redan idag har flera hundra svenska medborgare som tidigare anslutit sig till Islamiska staten (IS) bedömer vi risken för att Sverige kommer att utsättas för ytterligare terrorattacker som stor, bland annat till följd av de straffskärpningar som gjorts och som riktas mot dessa terrorister, men även på grund av Sveriges engagemang i norra Irak som syftar till att bekämpa denna terroristorganisation. Risken för terrorattacker bedöms också av ansvariga myndigheter som högre sedan sommaren 2023. Attentaten runt om i Europa visar vad IS är kapabla till. Risken för större samordnade attacker är stor och utifrån denna risk måste Försvarsmakten kunna leverera stöd till ordningsmakten om så skulle behövas. Vi har två myndigheter som ansvarar för att upprätthålla statens våldsmonopol och båda ska kunna användas för att försäkra medborgarnas rätt till liv och hälsa. Försvarsmakten och ordningsmakten ska därför ges i uppdrag att genomföra samövning och samordning för att Försvarsmakten ska kunna leverera snabbt och effektivt stöd till ordningsmakten vid ett storskaligt terrorangrepp. Försvarsmaktens möjlighet att assistera ordningsmakten bör inte enbart gälla terrorism utan även annan subversiv kriminell aktivitet eller vid extraordinära situationer.

Utländska uppköp av samhällsviktiga företag

Möjligheten för icke-demokratiska, totalitära regimer att förvärva företag och andra samhällskritiska funktioner inom infrastruktur från IT och telekom till fysisk infrastruktur måste begränsas. Storskaliga och långtgående strategiska investeringar från kinesiska aktörer utgör idag en säkerhetsrisk som under många år tillåtits försiggå obemärkt och utan vidare säkerhetspolitisk bedömning från svensk sida. Exempel på

kinesiska ekonomisk-politiska intressen varierar från uppköpet av Volvo och företag som utvecklar respektive tillverkar avancerade halvledare till medicinsk forskning, till intressen av mer geopolitisk karaktär i svenska hamnar och telekomnätverk så som inom 5G. Den kinesiska regimens ambitioner om en ökad maktutövning genom ekonomiskt och politiskt inflytande över centrala samhällsfunktioner i vår del av världen utgör ett verkligt hot mot vårt fria samhälle.

Aktörer med kopplingar till icke-demokratiska regimer och deras underrättelse-tjänster skall utestängas från den svenska offentliga marknaden. Ett omtalat exempel på utländsk aktör inom samhällskritiska teknologier är det kinesiska IT- och telekom-företaget Huawei, som med dokumenterade kopplingar till den kinesiska regimen portats från ett antal globala marknader, inte minst inom 5G-marknaden. I Sverige beslutade Post- och telestyrelsen (PTS) till sist att av säkerhetsskäl utestänga Huawei, tillsammans med kinesiska ZTE, från 5G-marknaden, vilket ledde till domstols-prövning. En tydlig lagstiftning som syftar till att utestänga företag med dokumenterad koppling till icke-demokratiska regimers underrättelsetjänster från att leverera kritisk infrastruktur är därför viktig att få på plats. Mot bakgrund av att Sverige i närtid har genomlidit synnerligen allvarliga misslyckanden på informationssäkerhetsområdet är det av än större betydelse att vi snarast stärker vår förmåga att hantera säkerhetshot inom den samhällskritiska infrastrukturen.

Konsekvenserna av framtida säkerhetshaverier kan potentiellt bli mycket mer allvarliga i och med utbyggnaden av det som brukar kallas ”the internet of things”, vilket innebär internetstyrning av allt från bilar till sjukhus. Om utländska, icke-demokratiska regimers underrättelsetjänster tillåts åtkomst och kontroll över vårt samhälle riskerar vi att förlora vår frihet, både som land och på individnivå. Sverigedemokraterna vill därför att regeringen tar initiativ till lagstiftning som syftar till att utestänga företag med dokumenterad koppling till icke-demokratiska regimers underrättelsetjänster från att leverera kritisk infrastruktur.

Kärntekniska risker i Sveriges närområde

I Sveriges närområde finns en mängd olika kärnreaktorer och andra verksamheter kopplade till kärnreaktioner. 1986 inträffade en omfattande reaktorolycka i Tjernobyli i Ukraina och orsakade ett omfattande radioaktivt nedfall över Sverige. Sedan mitten av 1980-talet har kärnkraftverk fortsatt drivits med tveksamma säkerhetskrav och nya byggts. I dagsläget finns ryska kärnkraftverk i Sankt Petersburgsområdet och på Kolahalvön i Sveriges närhet. Det har dessutom byggts ett nytt kärnkraftverk i Astravets i Belarus på gränsen mellan Litauen och Belarus. Kärnkraftverket byggdes av ryska Rosatom och Litauens President Gitanas Nauseda har kritiserat kärnkraftverket för att vara en fara för nationell säkerhet, folkhälsa och miljö. Ryssland bygger också flytande kärnkraftverk i Sankt Petersburg som bogseras genom Östersjön nära svenskt territorium för drift i Sibirien. Planen är att producera fler av dessa kraftverk. Tack vare norska påtryckningar har Ryssland beslutat att inte ladda dessa reaktorer i Sankt Petersburg, utan det genomförs istället i Murmansk. I Murmanskområdet återfinns baseringsområdena för ryska norra flottan som baserar sina reaktordrivna ubåtar där. Många av dessa ubåtar bär strategiska kärnvapen för att upprätthålla Rysslands andraslagsförmåga. Detta gör att det också finns omfattande lager av kärnvapen på

Kolahalvön. De ryska reaktordrivna fartygen har haft flera haverier och bland annat sjönk en reaktordriven ubåt utanför Norge 1989, 2000 sjönk den reaktordrivna ubåten Kursk i Barents hav och 2011 brann det i en reaktordriven ubåt som normalt bär minst 16 st kärnstridspetsar. Sedan 2018 genomför även Ryssland försök med reaktordrivna kryssningsrobotar och försöken misstänks ha lett till utsläpp av radioaktivitet. Det pågående kriget i Ukraina har också aktualiserat problematiken vid kärntekniska anläggningar i landet och risken för haverier när dessa påverkas av stridshandlingar. En mer aktiv svensk politik på detta område där förebyggande åtgärder prioriteras och risker uppmärksammas är av vikt. Initiativ bör tas för att i samverkan med Sveriges grannländer påverka främst Ryssland och Belarus för att öka säkerheten vad gäller olika tillämpningar av kärnteknik.

Aron Emilsson (SD)

Markus Wiechel (SD)

Yasmine Eriksson (SD)

Rasmus Giertz (SD)